

Naturskyddsföreningen | Bra Miljöval

Mobiltelefonabonnemang
Kriterier 2020:1

Bra Miljöval

Bra Miljöval

Naturskyddsföreningens miljömärkning

Naturskyddsföreningen är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening utan vinstintressen. Omsorgen om miljön och människors hälsa är vår drivkraft. Vi har bidragit till att säl, havsörn och pilgrimsfalk inte längre är utrotningshotade i Sverige. Vi värnar om den biologiska mångfalden och arbetar för att stoppa klimatförändringar, försurning, övergödning, spridningen av skadliga kemikalier och mycket annat.

Men det räcker inte att skydda naturen i reservat eller stoppa enskilda förorenare. Den totala miljöbelastningen måste minska. Företag som miljöanpassar sin produktion och sina produkter är mycket viktiga i det arbetet.

Bra Miljöval är Naturskyddsföreningens eget miljömärke och ett av våra verktyg för att driva utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Bra Miljöval ställer höga miljökrav på de produkter och tjänster som får märkas.

Bra Miljöval är en så kallad typ I-märkning. Det vill säga en tredjepartsmärkning som är oberoende i förhållande till inblandade parter. Bra Miljöval är medlem i GEN (Global Eco- labelling Network) som är ett internationellt nätverk av miljömärkarorganisationer. För att säkerställa att Bra Miljöval uppfyller kraven på ett kvalitetssäkrat system har miljömärkningen granskats enligt GENICES (Global Ecolabelling Network's Internationally Coordinated Ecolabelling System).

Tack vare Bra Miljöval har hundratals produkter gjorts om och miljöanpassats. Märkningen har lett till konkreta resultat. Till exempel har Bra Miljöval bidragit till att fosfater fasats ut och förbjudits i tvättmedel inom EU. Bra Miljöval Livsmedelsbutik drev fram de första miljömärkta, ej kvicksilverbaserade, knappcellsbatterierna och fick producenter av självspelande vykort att byta till sådana för hela svenska marknaden. Märkningen uppmuntrar också till minskad nykonsumtion t.ex. genom att märka Second handkläder och kläder som är redesignade.

Ett annat exempel är att el märkt med Bra Miljöval har ställt krav på vattenflödet genom vattenkraftverk och därmed gynnat växter och djur i älvsträckorna. Märkningen bidrar också till att det utförs åtgärder för energieffektivisering och för att bygga omlöp för fisk runt vattenkraftverk. Bra Miljöval hjälper också konsumenter att välja de transportslag som har lägst miljöpåverkan. I kriterierna för försäkringar ställer Bra Miljöval bland annat miljökrav på licenstagarnas kapitalförvaltning.

I konsumenternas ögon är märkningen Bra Miljöval en trovärdig signal. För licenstagaren ger märkningen konkurrensfördelar.

Bra Miljöval

Läs mer om Bra Miljöval och ladda ner kriterier på www.bramiljoval.se

Information in English, see www.bramiljoval.se

På Grön Guide kan man få andra miljötips www.naturskyddsforeningen.se/gron-guide

För ytterligare information kontakta Naturskyddsföreningen, Första Långgatan 28 B, 413 27 Göteborg,
e-post: gbg@naturskyddsforeningen.se

Innehåll

Förord	4
Syfte	5
Kriteriernas omfattning	5
Abonnemanget kan vara utformat på något av följande sätt:	5
Företagskrav	6
Energi	6
Kriterier för ökad livslängd hos mobiltelefonen och dess komponenter	6
Abonnemangsinnehavarens möjligheter att minska miljöbelastningen från mobiltelefonen och dess användning	8

Förord

Miljömärkning hjälper konsumenter och producenter att göra miljösmarta val, både vid konsumtionstillfället men också vid produktion av produkter och tjänster. Miljömärkningen Bra Miljöval har inte ambitionen att omfatta alla varor och tjänster på marknaden utan väljer strategiskt de områden som Naturskyddsföreningen ser som särskilt relevanta för att öka takten i utvecklingen, eller har särskilt viktig roll i att påverka utbudet.

Vår användning av mobiltelefoner innebär miljöbelastning som är svår att få grepp om för oss som användare. Det är exempelvis energianvändning, resursförbrukning, kemikaliespridning och andra miljöaspekter som till stor del sker på långt avstånd från konsumenten, t ex genom servrar och infrastruktur. Följande kriterieförslag angående mobiltelefonabonnemang syftar till att minska miljöbelastningen från dessa aspekter och därmed driva på utvecklingen mot ett hållbart samhälle.

Kriterieförslaget innefattar:

- Att mobilnätet drivs med Bra Miljöval-märkt el, som är förnybar och uppfyller högt ställda miljökrav på elproduktionen.
- Att licenstagaren arbetar systematiskt för att återbruka och materialåtervinna elektronisk utrustning som licenstagaren själv äger.
- Att abonnenten ges incitament att använda sin mobiltelefon längre och på så sätt minska miljöbelastningen genom att färre mobiltelefoner behöver tillverkas.
- Att abonnenten ges möjlighet och incitament att lämna in sin fungerande mobiltelefon för återbruk när användaren inte behöver den längre.
- Att abonnenten ges möjlighet och incitament att lämna sin uttjänta mobiltelefon till återvinning.
- Att abonnemangssäljare erbjuder avtal där mobiltelefonen kan repareras på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt.
- Att abonnenten vid förnyelse av abonnemang ges incitament att återanvända en existerande telefon snarare än att få ut en ny.
- Att abonnemangssäljare informerar sina kunder om hur de själva kan minska miljöbelastningen kopplad till mobiltelefonen.
- Att återbrukad mobiltelefon ska vara ett lättillgängligt alternativ oavsett abonnemangsform.

Kriterierna för Mobiltelefonabonnemang märkta med Bra Miljöval är fastställda av Naturskyddsföreningens generalsekreterare. Ett flertal licenstagare, personer och företag har delat med sig av värdefull kunskap och synpunkter och tackas härmed.

Eva Eiderström

Chef för Bra Miljöval

Syfte

Syftet är att, genom Bra Miljöval, öka kännedomen i stort och förenkla kundens val vad gäller mobilabonnemang och miljö/klimatpåverkan. Effekten är en ökad cirkularitet vid nyttjandet av mobila tjänster genom att kriterierna för Bra Miljöval ställer krav på bland annat miljöanpassad och förnybar el vid drift av mobilnätet, incitament för ökad livslängd/användandetid av mobiltelefonen och bättre/mer transparent återvinnings-/återanvändningshantering.

Målet är att minska miljöbelastningen, dels genom ökad energieffektivisering, dels att gynna en förlängd användningstid och dels att gynna återanvändning och miljöriktig återvinning, det vill säga:

- Att mobiltelefonens påverkan på miljö, natur och hälsa minskar.
- Att det ska vara enkelt för konsumenter att göra ett hållbart val genom att välja miljömärkt.
- Att mobiltelefonabonnemangsföretagen utvecklar mer hållbara affärsmodeller som gynnar återbruk, bättre och effektivare produkter och ger konsumenten större möjligheter att använda mobilen på ett miljömässigt bättre sätt.
- Att miljöeffekter vid energianvändningen relaterade till ett mobiltelefonabonnemang minskar.

Kriteriernas omfattning

Kriterierna gäller från 2020-01-01 tills nästa version träder i kraft, tidigast 2023-01-01.

Produkten som kan miljömärkas enligt dessa kriterier är mobiltelefonabonnemang för privatpersoner, företag eller organisationer med huvudsaklig verksamhet i Europa.

Abonnemanget kan vara utformat på något av följande sätt:

- Ett leasingsystem - mobiltelefonen hör till abonnemanget men ägs av licenstagaren
- Ett abonnemang utan mobiltelefon - kunden står själv för mobiltelefonen
- Ett abonnemang med mobiltelefon - ett mobiltelefonköp ingår i abonnemanget

Samtliga kriterier ska vara uppfyllda genom tjänster som licenstagaren själv utför, eller att licenstagaren hänvisar till andra företag som kan utföra tjänsten. I sistnämnda fallet ansvarar alltid licenstagaren för att kriterierna uppfylls och att tjänsten kan utföras.

1 Företagskrav

1.1 Utbildning av personal

Anställda som säljer eller marknadsför den miljömärkta produkten ska ha relevant utbildning om Bra Miljöval. Utbildningen ska vara genomförd senast 12 månader efter anställningsdatum. De inom företaget som har kundkontakt ska känna till vad miljömärkningen ställer för krav och varför.

1.2 Marknadsföring

Licenstagaren ska marknadsföra det Bra Miljöval-märkta abonnemanget på ett sådant sätt att det är synligt och tydligt valbart. Detta gäller på de kontaktytor där abonnemang marknadsförs och kommuniceras, till exempel på hemsidor, i annonser, i säljsamtal. Det ska framgå att det är märkt med Bra Miljöval och att det är ett miljöbättre alternativ än konventionella abonnemang.

2 Energi

2.1 Elanvändning i mobilnätet och för digitala tjänster

Licenstagaren ska köpa in ursprungsgarantier för el märkt med Bra Miljöval motsvarande den elmängd som mobilnätet och tjänsterna beräknas använda. Principen för detta är att den aktuella elmängden produceras av ett elbolag enligt miljökriterierna för Bra Miljöval el. På så sätt påverkas elproduktionen utan att de aktörer i elhandelskedjan behöver ändra sina elinköp.

Elmängden beräknas utifrån en schablon på 50 kWh per abonnemang och år. Om licenstagaren äger eller ansvarar för ett eget mobilnät kan miljömärkt driftsel köpas in för detta till en omfattning som minst motsvarar den sammanlagda schablonen. Eventuell överskjutande del kan köpas in som ursprungsgarantier godkända med märkningen Bra Miljöval.

Exempel: 100 000 abonnemang motsvarar en årlig energimängd på 50 GWh. Om 40 GWh används i nätet kan ytterligare 10 GWh köpas in som ursprungsgarantier godkända med märkningen Bra Miljöval för att komma upp i 50 GWh.

Om licenstagaren äger egna vindkraftverk eller solcellsanläggningar som uppfyller anläggningskriterierna för el märkt Bra Miljöval får denna produktion räknas in i mobilnätets totala energianvändning efter godkännande av Naturskyddsföreningen.

En stor del av en mobiltelefons elanvändning är kopplad till drift av mobilnätet och de digitala tjänster som används. För att kompensera miljöpåverkan från denna elanvändning köper Licenstagaren in ursprungsgarantier för el märkt Bra Miljöval motsvarande den elmängd som mobilnätet och dessa tjänster beräknas använda.

3 Kriterier för ökad livslängd hos mobiltelefonen och dess komponenter

3.1 Reparation

3.1.1 Lösning för reparation eller inbyte

Det miljömärkta abonnemanget ska innefatta en systematisk lösning för reparation eller inbyte av skadade mobiltelefoner. Den lösning som erbjuds kan vara i form av en försäkring som gäller under hela abonnemangstiden eller i form av en rabatt som kan användas för att bekosta reparation eller inbyte mot begagnad eller rekonditionerad enhet. Licenstagaren skall om möjligt möjliggöra att telefonen kan användas i minst 5

år. Ingår ingen mobiltelefon i abonnemanget ska abonnenten ha möjlighet att registrera sin egen telefon och omfattas av motsvarande lösning.

Lösningen ska ge abonnenten möjlighet att gratis, eller till låg kostnad, där det är möjligt, reparera en uppkommen skada eller byta in den skadade mobiltelefonen mot en åtminstone likvärdig under hela telefonens uppskattade livslängd. Godtagbar livslängd ska vara minst 5 år.

3.1.2 Begränsningar för försäkring och rabatt

Om försäkringslösningen väljs ska abonnentens enda kostnad för reparation eller inbyte vara en självrisk på max 500 SEK. Vid lösningen med rabatt måste rabatten ligga på minst 20 procent av reparations- eller inbyteskostnaden. Rabatten för reparation ska gälla för reparationer av ett värde upp till 150 procent av uppskattat marknadsvärde på begagnad mobiltelefon av motsvarande modell, ålder och kvalitet. För reparationskostnader högre än 150 procent av mobiltelefonens marknadsvärde blir således rabatten lägre än 20 procent. Andra försäkringslösningar som kan anses likvärdiga kan accepteras efter ett godkännande av Naturskyddsföreningen.

3.1.3 Kontantreglering

Om skadan inte skulle gå att reparera eller licenstagaren inte kan erbjuda någon begagnad mobiltelefon i inbyte, ska rabatten kunna ges till abonnenten i form av en utbetalning om abonnenten själv skaffar en begagnad mobiltelefon. Vid utbetalning kan värdecheckar användas.

3.1.4 Lånemobil

Om skadan inte kan repareras inom en vecka ska licenstagaren erbjuda en godtagbar lånemobil till abonnenten utan extra kostnad.

3.1.5 Undantag från krav 3.1

Undantag från 3.1 kan medges om telefonmodellerna är ovanliga eller bedöms för gamla att reparera. Licenstagaren skall tydligt redovisa varför dessa produkter inte kan repareras.

3.2 Längre livslängd på mobiltelefoner

Skyddsfodral skall ingå i abonnemanget vid beställning av mobiltelefon.

Skyddsfodralet skall ej vara tillverkat av PVC. Materialet skall redovisas av licenstagaren och godkännas av Naturskyddsföreningen.

3.3 Återbruk och materialåtervinning

3.3.1 System för återbruk av funktionsdugliga mobiltelefoner

Licenstagaren ska ha system för att hantera fungerande mobiltelefoner som abonnemangsinnehavaren önskar göra sig av med.

3.3.1.1 Incitament för inlämning och återbruk

Om mobiltelefonen ägs av abonnemangsinnehavaren ska en rabatt/premie erbjudas om mobiltelefonen lämnas till licenstagaren eller till ett företag som anlitas av licenstagaren, och som erbjuder tjänsten att ta till vara mobiltelefonen i syfte att återbruka den. Inlämnade mobiltelefoner skall återbrukas i länder med ansvarsfullt återbruks-/återvinningsystem. Licenstagaren ska redovisa var telefonen tas om hand.

3.3.1.2 Återbruk av leasad mobiltelefon

Om mobiltelefonen leasas ska licenstagare ansvara för att mobiltelefonen tas om hand för återbruk. Till licenstagaren inlämnade mobiltelefoner skall återbrukas i länder med ansvarsfullt återbruks- /återvinningssystem. Licenstagaren ska redovisa var telefonen tas om hand.

3.3.1.3 Erbjudande av återbrukade mobiltelefoner

Licenstagaren ska kunna erbjuda återbrukade mobiltelefoner för leasing eller köp inom det märkta abonnemanget. Om det inte är möjligt, på grund av brist på modeller eller annan omständighet, kan undantag göras efter beslut av Naturskyddsföreningen. Licenstagare kan om utbudet av produkter är bristfälligt, erbjuda modeller som främjar återbruk, exempelvis Fairphone.

3.3.2 System för återvinning av ej funktionsdugliga mobiltelefoner Licenstagaren ska ha ett system för att ta hand om mobiltelefoner som varken fungerar eller kan repareras till rimlig kostnad.

3.3.2.1 Incitament för inlämning och återvinning

Om mobiltelefonen ägs av abonnemangsinnehavaren ska en premie/rabatt erbjudas mot att mobiltelefonen lämnas till licenstagaren. Om licenstagaren önskar att mobiltelefonen sedan lämnas till ett företag som erbjuder tjänsten att ta hand om mobiltelefonen, i syfte att återvinna eller ta tillvara komponenter och material skall företaget i förväg godkännas av Naturskyddsföreningen. Inlämnade mobiltelefoner skall återbrukas i länder med ansvarsfullt återbruks- /återvinningssystem. Licenstagaren ska redovisa var telefonen tas om hand.

3.3.2.2 Ansvar för komponent- och materialåtervinning

Om mobiltelefonen leasas ansvarar licenstagaren för att komponenter och material återvinns. Inlämnade komponenter skall återbrukas i länder med ansvarsfullt återbruks- /återvinningssystem. Licenstagaren ska redovisa var dessa tas om hand.

3.3.3 System och kontroller för att säkerställa integritet vid återbruk

Licenstagare ska ha ett system som garanterar att samtlig data raderas från mobiltelefoner som återbrukas. Licenstagaren kan för detta ändamål ta hjälp av tredjepartstjänster, men ansvarar för integriteten oavsett tjänst så länge abonnemangsinnehavaren följer de instruktioner och rutiner som gäller för tjänsten. Systemet ska ingå i abonnemanget och vara gratis för abonnemangsinnehavaren.

3.4 Återbruk och återvinning av övrig elektronisk utrustning som licenstagaren själv äger

Licenstagare ska ha en plan för hur man hanterar övrig elektronikutrustning, där det tydligt framgår hur man hanterar kasserade produkter. Planen ska beskriva hur och var man materialåtervinner eller återbrukar en kasserad elektronisk produkt.

4 Abonnemangsinnehavarens möjligheter att minska miljöbelastningen från mobiltelefonen och dess användning

4.1 Information vid köp

Licenstagaren ska skicka med ett miljöinformationsmaterial vid köp av det miljömärktaabonnemanget. Informationsmaterialet ska vara lättläst och innehålla tips om hur man använder mobiltelefonen miljösmart och varför det är viktigt. Licenstagaren ska informera köparen om miljöaspekter angående materielinnehållet i de mobiltelefoner som de erbjuder i abonnemanget. Informationen kan ske digitalt.

4.2 Löpande information

Licenstagaren ska årligen informera abonnemangsinnehavaren om miljösmarta tips, varför deras val av abonnemang är viktigt eller ge egna tips och information om miljösmart hantering av mobiltelefoner. Informationen kan ske digitalt.

4.3 Avsättning till projekt som syftar till att abonnemangsinnehavaren minskar miljöbelastningen från mobiltelefonen och dess användning

Licenstagaren ska årligen avsätta minst 1 kr per miljömärkt abonnemang som ska användas till att utveckla miljösmarta lösningar, exempelvis appar, som syftar till att minska mobiltelefoners och mobilanvändandets miljöpåverkan. Licenstagaren skall avsätta pengar i egen regi. Projekt som licenstagaren väljer att göra ska i förväg godkännas av Naturskyddsföreningen.

Bra Miljöval är en oberoende miljömärkning som bedrivs av Sveriges största miljöorganisation Naturskyddsföreningen med över 231 000 medlemmar. Bra Miljöval startade 1990 och märkningen bygger på två grundidéer: att naturresurser måste sparas samt att den biologiska mångfalden och människans hälsa inte får hotas. Våra kriterier för licenstagarna är strikta och under ständig utveckling. Produkter och tjänster som bär märkningen Bra Miljöval måste därför utvecklas kontinuerligt för att bli skonsammare för hälsan och miljön.

www.bramiljoval.se

Naturskyddsföreningen
Box 4625, 116 91 Stockholm

Tel 08-702 65 00

Bra Miljöval